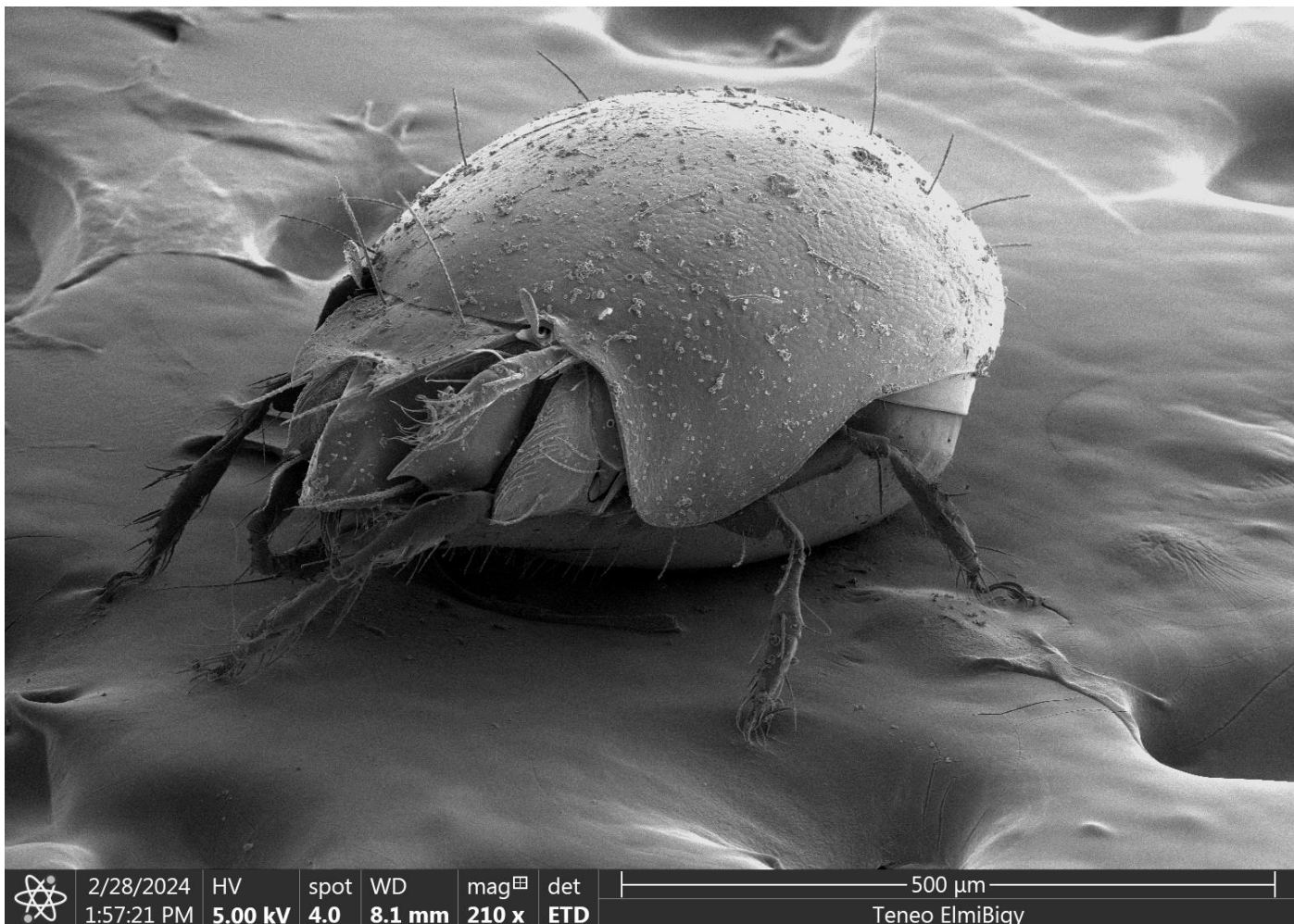

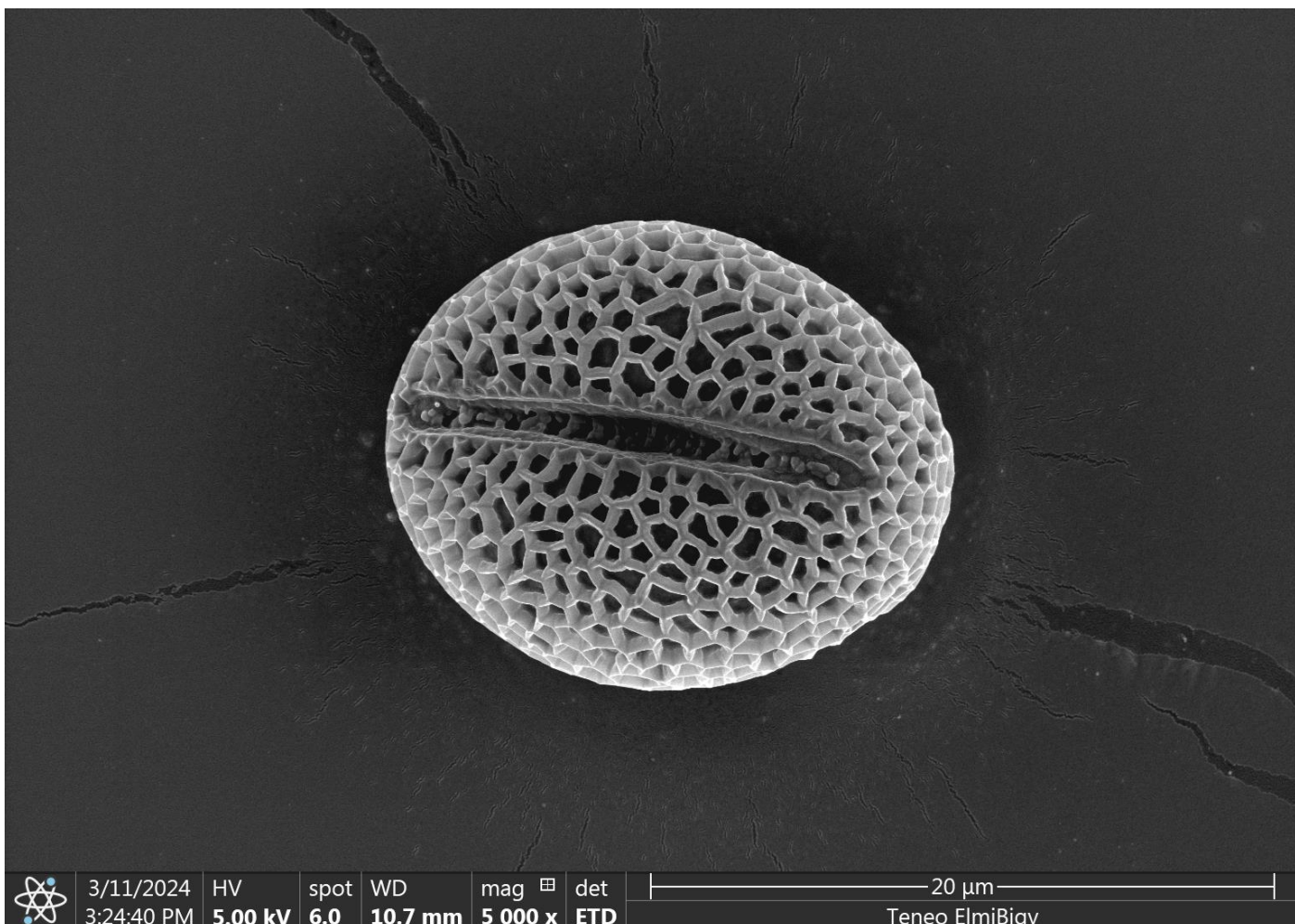
Kroužek Elektronové mikroskopie na Biskupském gymnáziu Brno.

Co dokáže Teneo

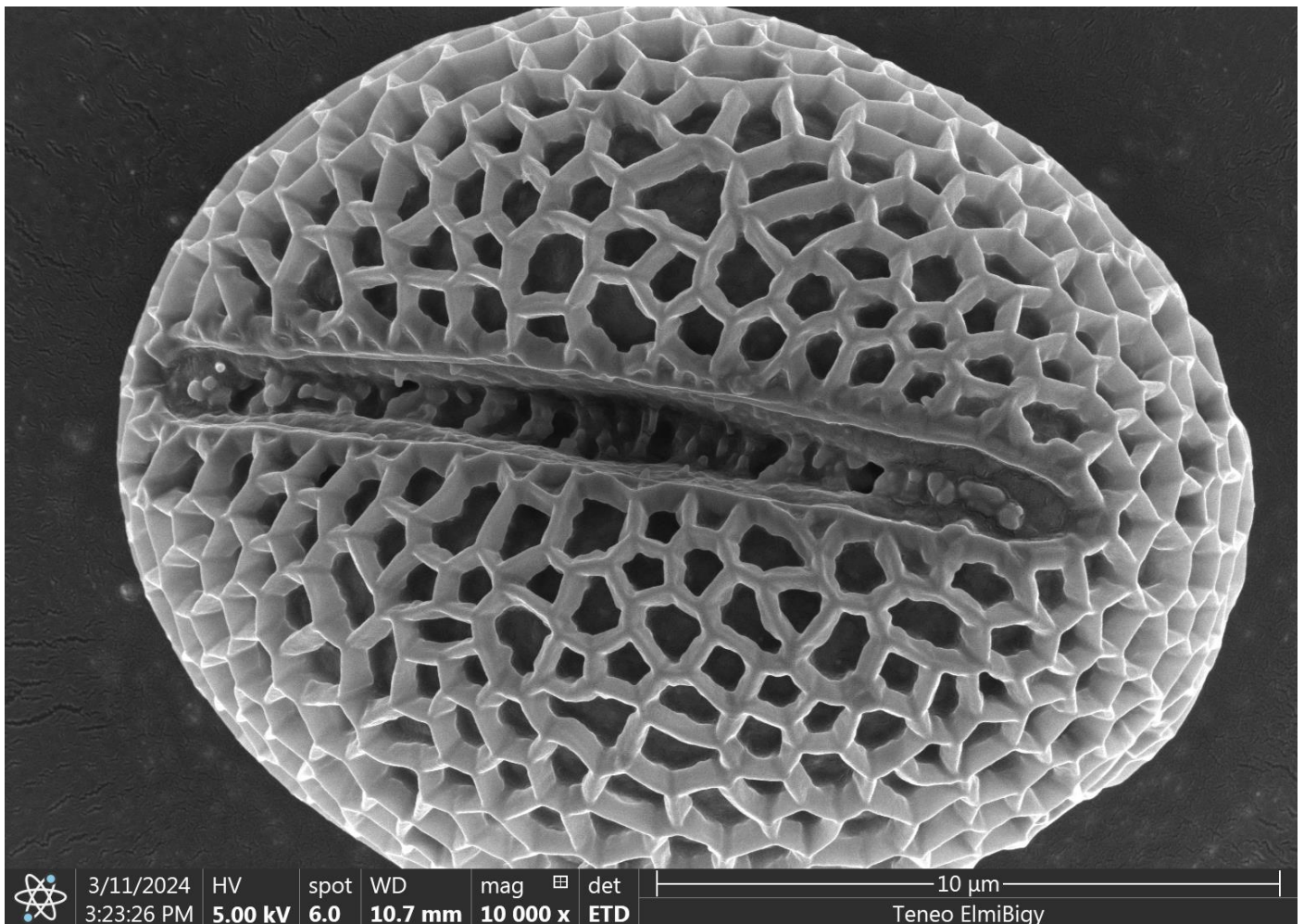
Po mikroskopech se obvykle chce co největší zvětšení. Ale i malé zvětšení může být problémem. Na mikroskopu Phenom jsme mohli pracovat při nejmenším zvětšení asi 450 x. Pro menší zvětšení bylo nutné volit jinou pracovní vzdálenost a tím jsme ztráceli kvalitu signálu. Na mikroskopu Teneo můžeme volit minimální zvětšení asi od 50 x bez nutnosti měnit pracovní vzdálenost. Můžeme tak zobrazit například tohoto půdního roztoče řádu Oribatida v celkovém pohledu, nejen jeho detaily.

Ale mikroskop Teneo umí i ta velká a hodně velká zvětšení. Ukážeme si to na pylovém zrníčku Vilínu jarního (Hamamelis vernalis). Jeho skutečná velikost je asi 0,016 mm. Na tomto snímku jej vidíme při zvětšení 5 000 x. Dále si budeme všimát především tzv. kolpy, to je jakási „jizva“ uprostřed pylového zrníčka.

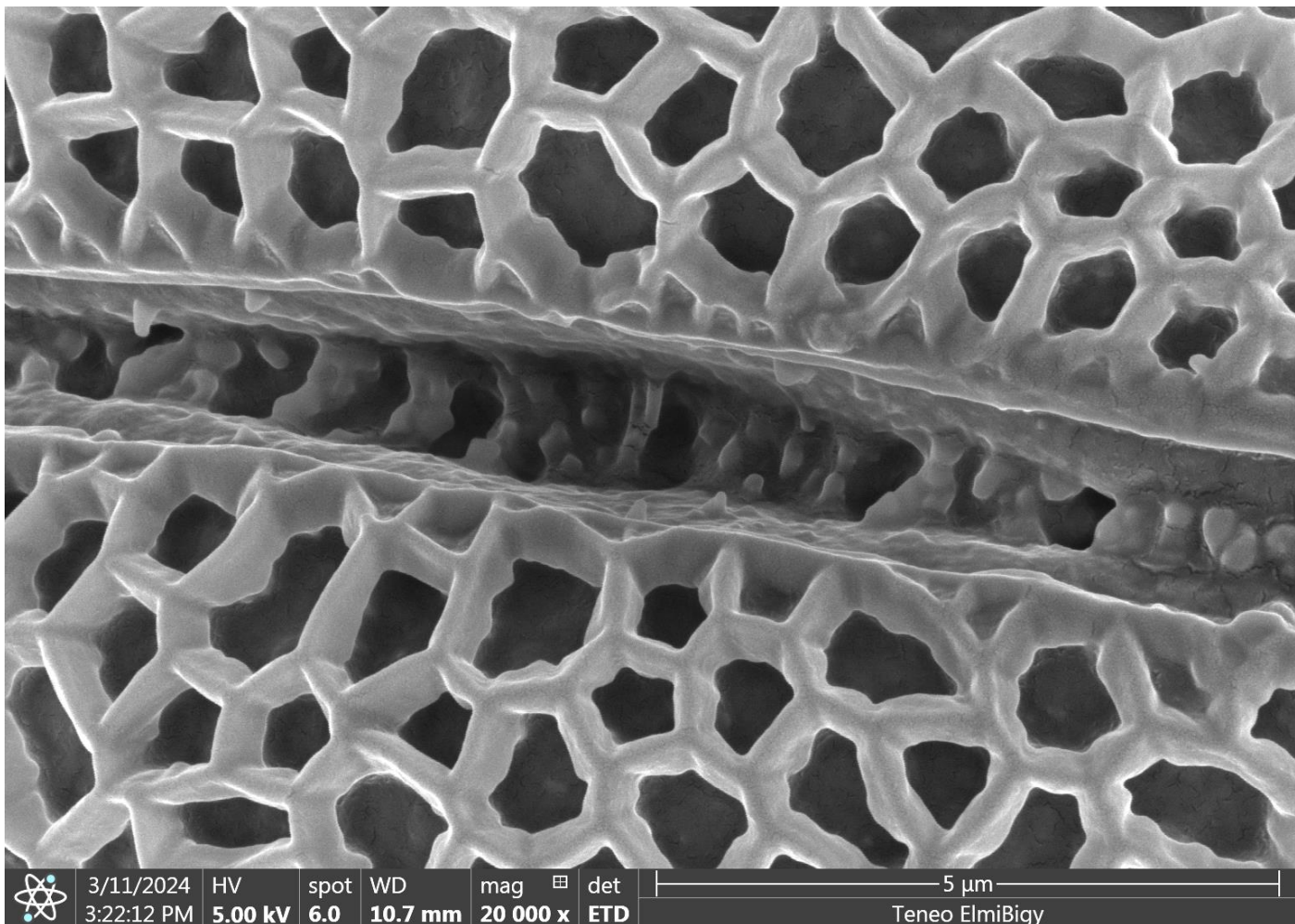

Zde je pylové zrníčko při zvětšení 10 000 x. U mikroskopu Phenom to bylo již kritické zvětšení a jen výjimečně jsme se dostali k větším zvětšením.

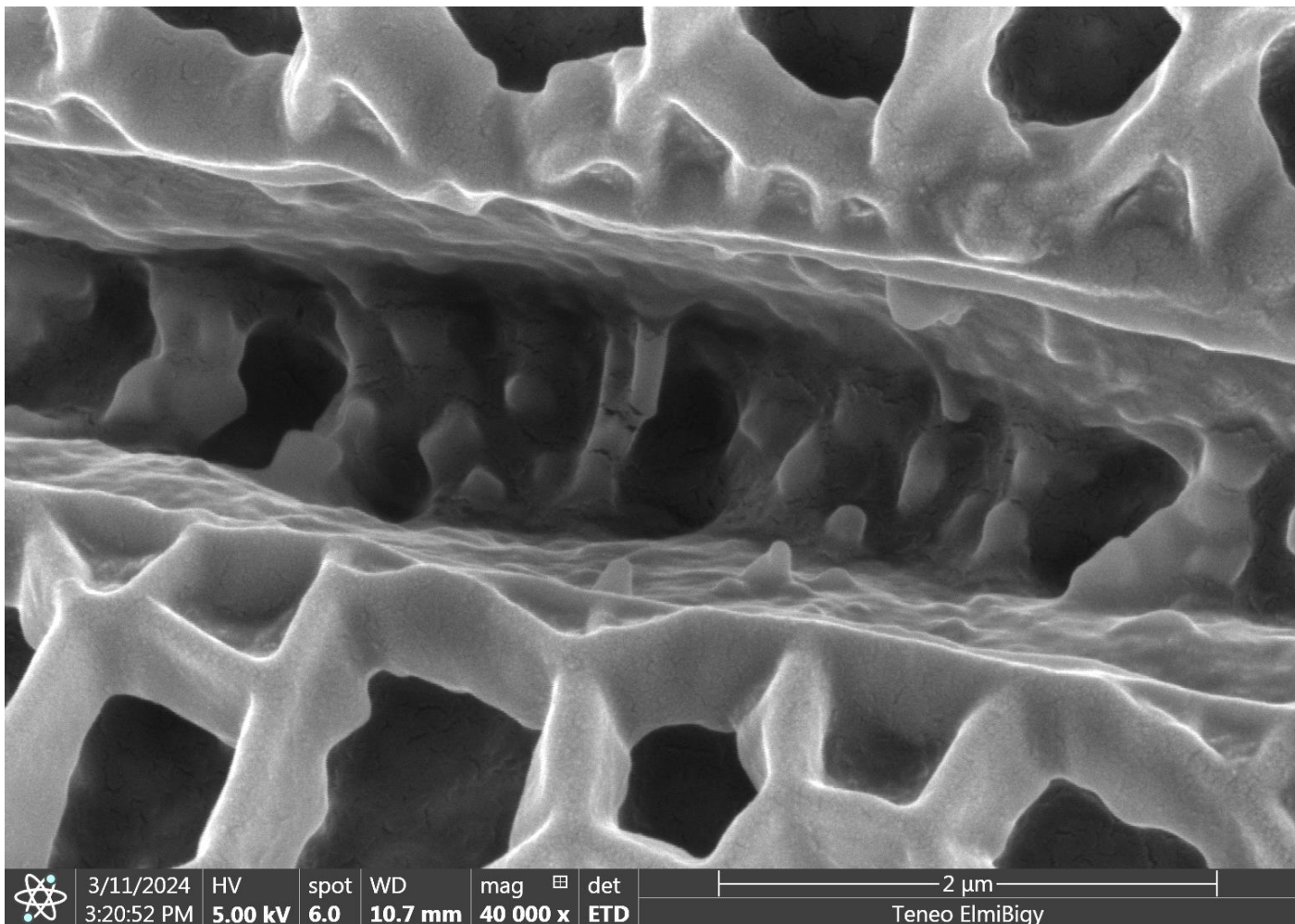

Zde je pylové zrníčko při zvětšení 20 000 x. U mikroskopu Phenom to bylo již zvětšení nepoužitelné.

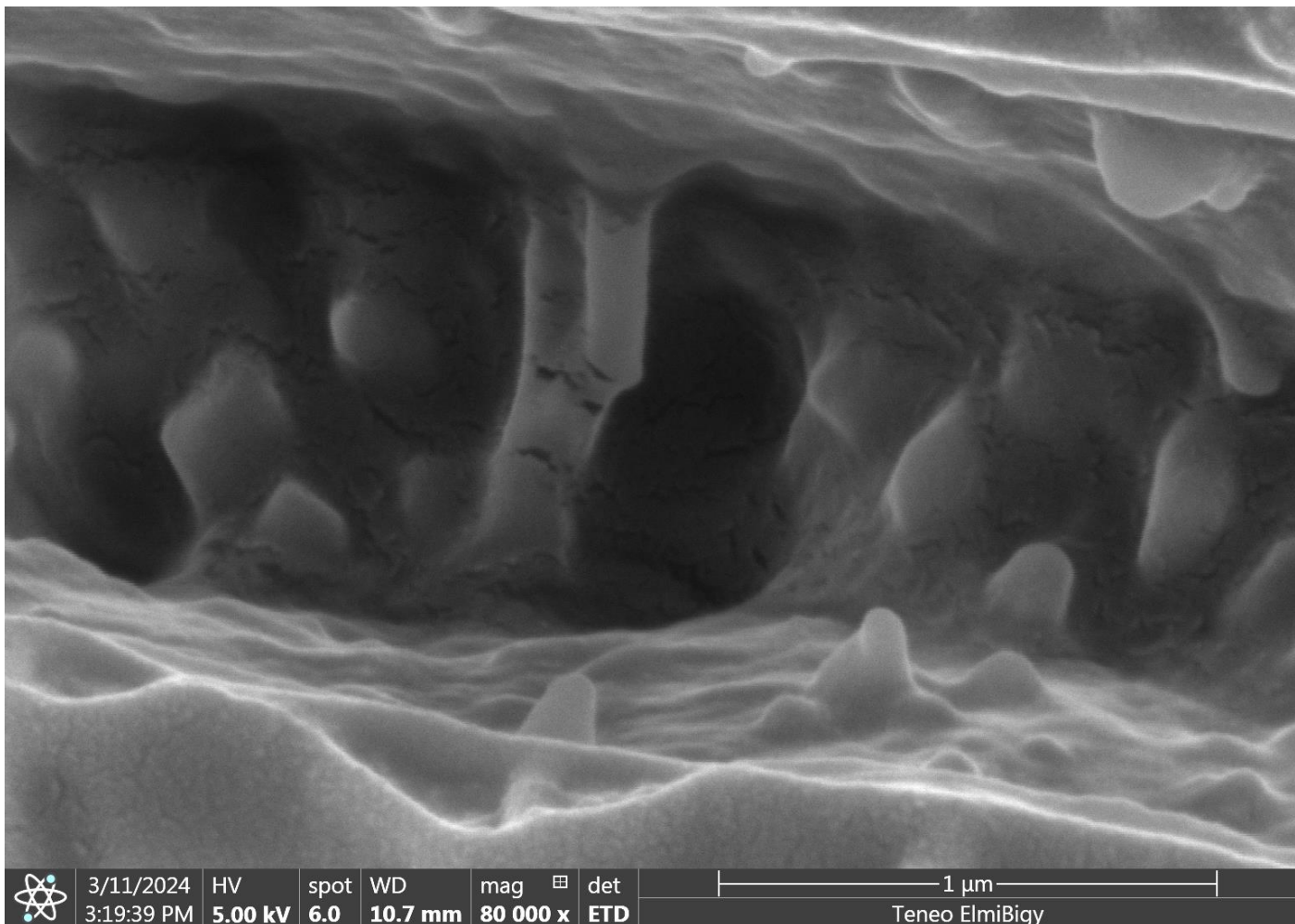
elmi|brgy'

ThermoFisher
SCIENTIFIC

Zde je pylové zrníčko při zvětšení 40 000 x. U mikroskopu Phenom takové zvětšení již nebylo k dispozici.

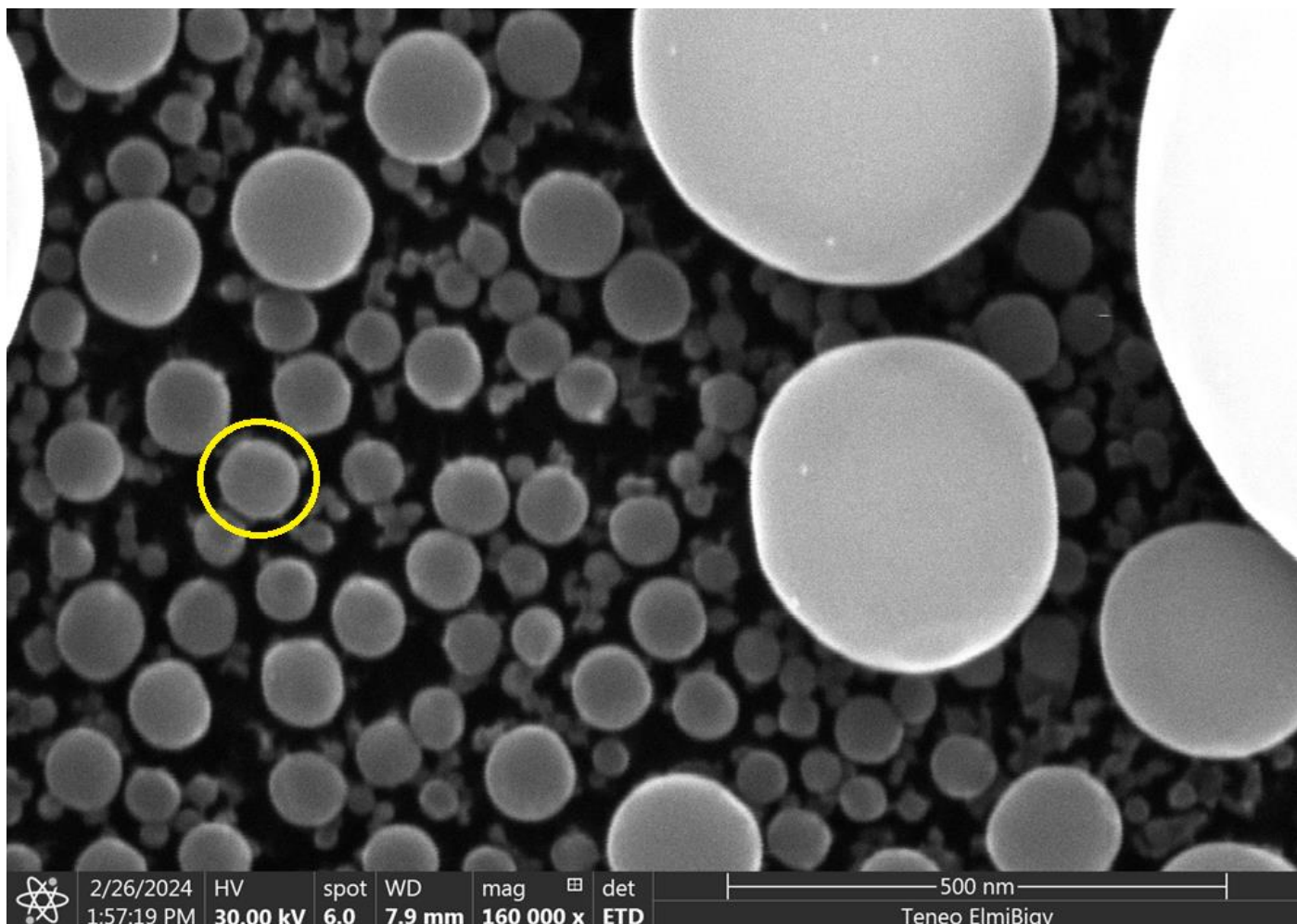
Zde je pylové zrníčko při zvětšení 80 000 x. Všimněte si, že obrázek je stále dostatečně ostrý a zobrazuje detaily.

elmi|brgy'

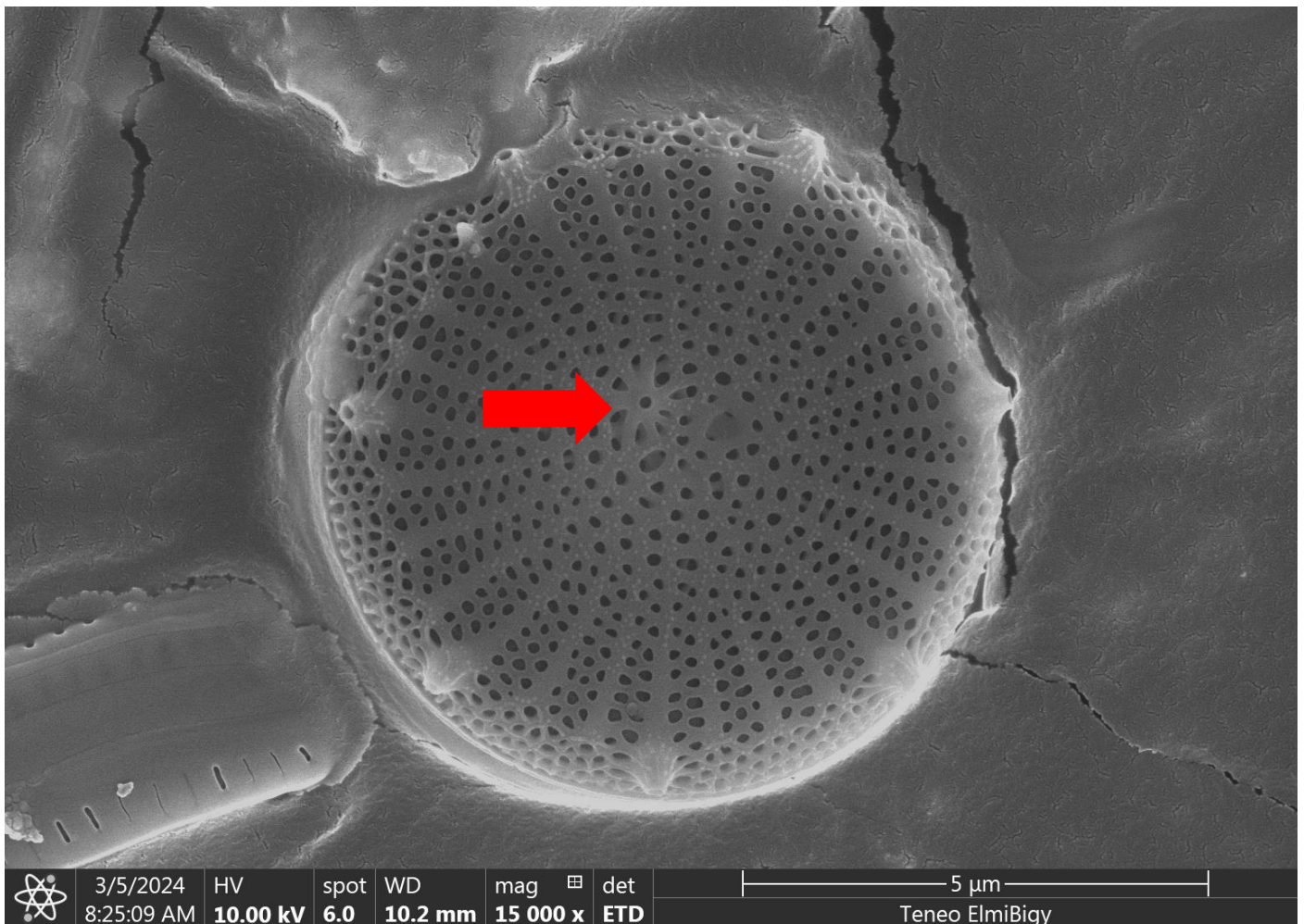
ThermoFisher
SCIENTIFIC

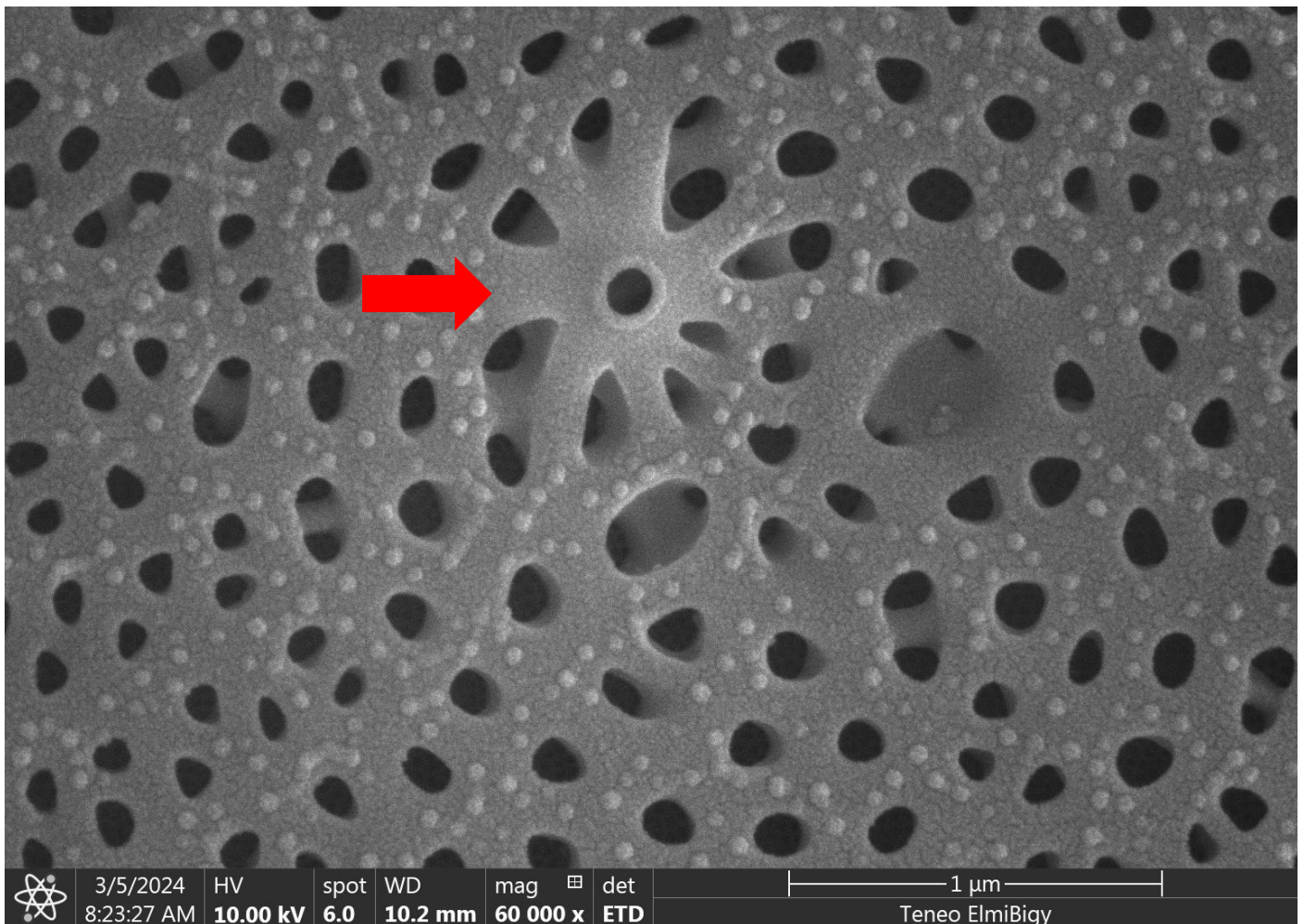

Tento snímek má zvětšení 160 000 x. Jde o speciální preparát, který používají servisní technici pro nastavování mikroskopů. Jedná se o velice jemné kuličky Sn na uhlíkovém podkladě. Ta kulička ve žlutém kolečku má velikost 80 nm. Zelené světlo má vlnovou délku přibližně 560 nm. To znamená, že kulička je 7 x menší než vlnová délka zeleného světla.

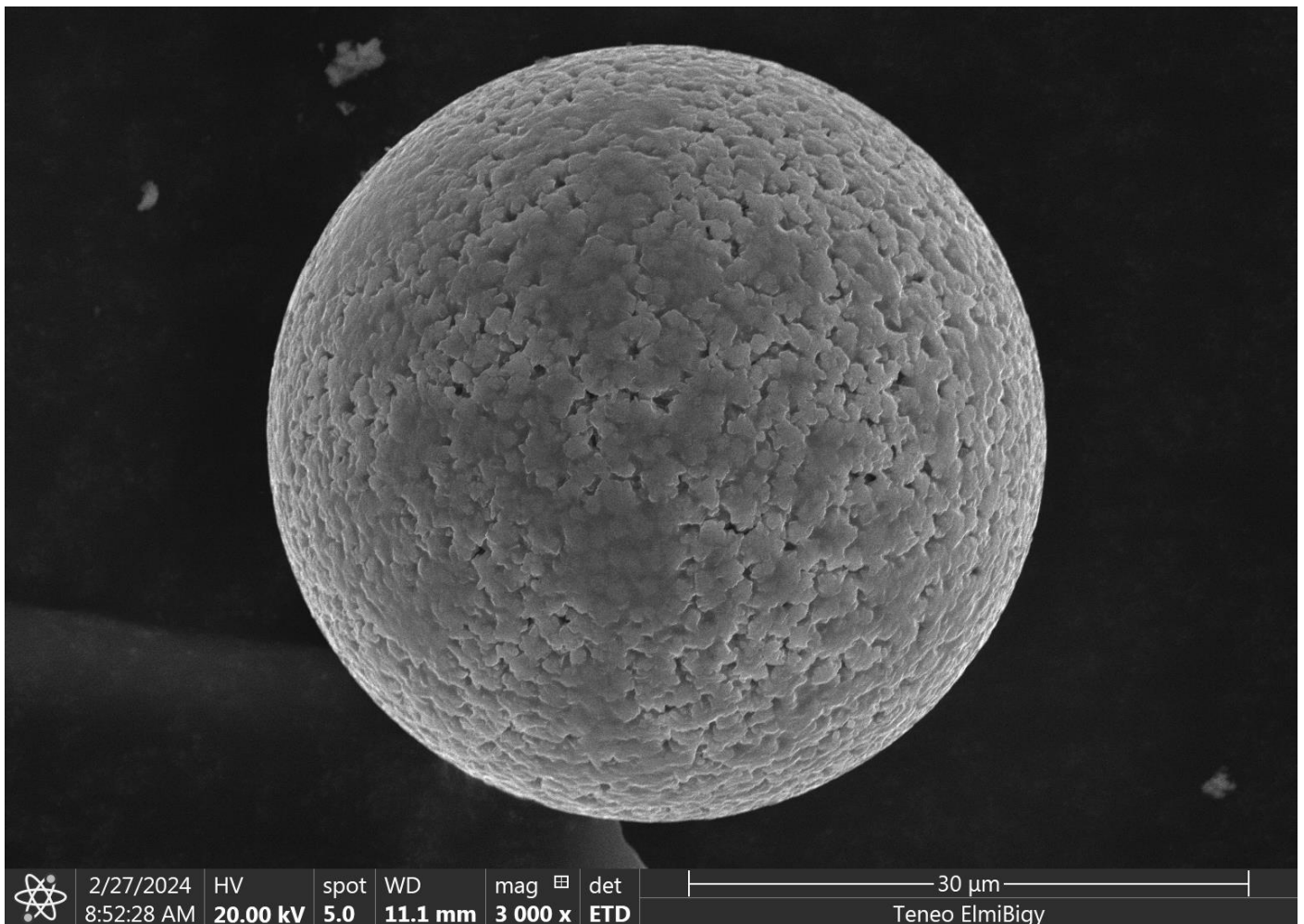

Rozsivky (Diatomeae) mají zajímavé křemičité schránky. Jsou často plné drobných otvorů, jejichž detailní zobrazení pomáhá při jejich určování. Průměr této centrické rozsivky je si 7,5 μ m. Zvětšení 15 000 x bylo u mikroskopu Phenom často už nepoužitelné. Na snímku je rozsivka rodu Stephanodiscus.

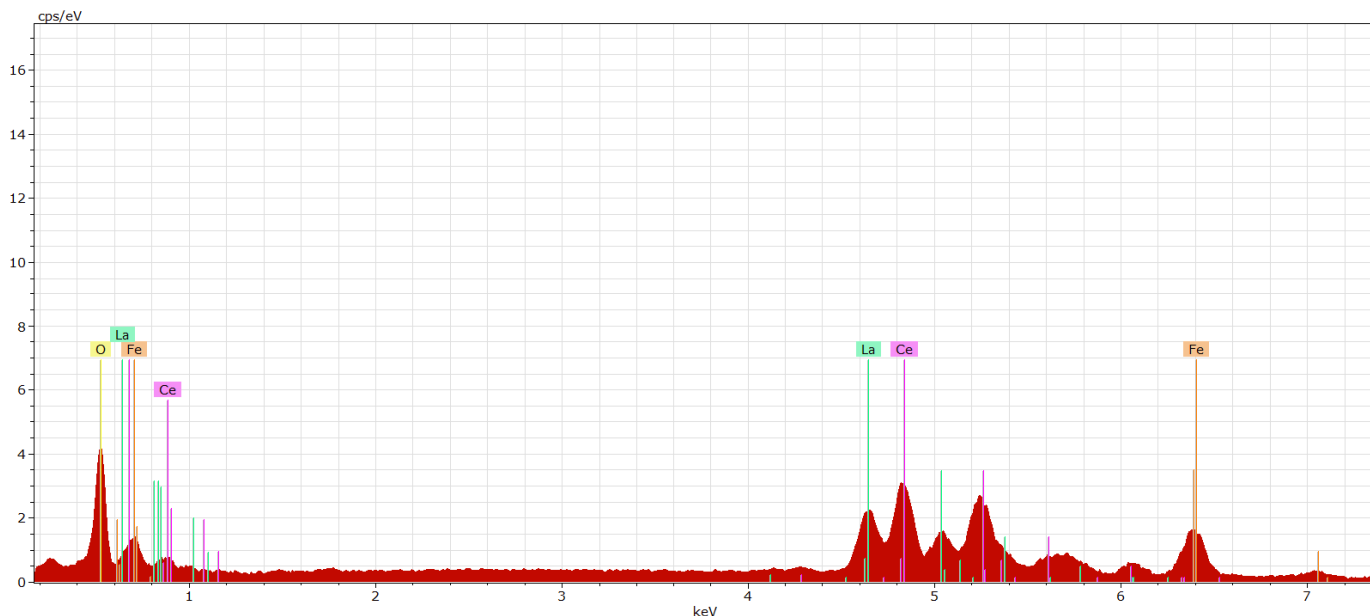

Při zvětšení 60 000 x vidíme ještě mnohem menší detaily na schránce rozsivky. Není tedy nic divného, že když se začaly k určování rozsivek používat elektronové mikroskopy, tak byly objeveny nové druhy rozsivek. Pouze jsme dokázali zobrazit jemnější detaily.

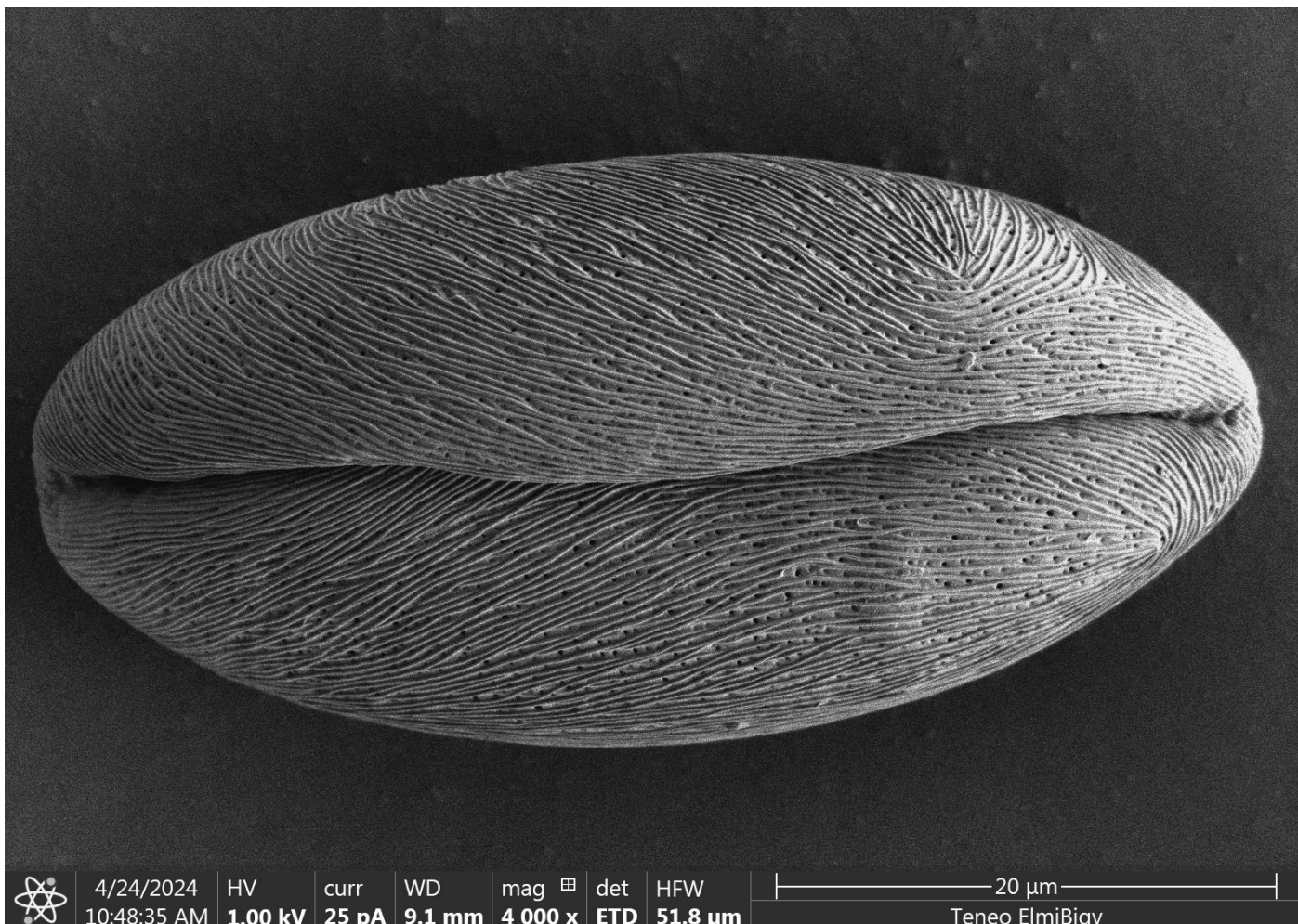

Elektronový mikroskop Teneo umí ještě jednu fantastickou věc. Kulička na snímku vznikla z jiskry zapalovače. „Kamínek“ zapalovače musí obsahovat takovou látku, která se při tření o drsnou plochu vlivem zvýšené teploty vznítí a vytvoří jiskru. Jiskra je vlastně kousek roztaveného kovu z kamínku. Při tuhnutí vytvoří kuličku, na jejímž povrchu můžeme pozorovat krystalky vzniklé při tuhnutí.

Elektronový mikroskop Teneo umí zjistit chemické složení takové kuličky. Na snímku vidíte spektrum rentgenového záření. Kulička obsahuje cer, lanthan, železo a kyslík. A nejen to, jsme schopni zjistit i kolik kterého prvku kulička obsahuje. Konkrétně v našem případě je to přibližně 42 % ceru, 27 % lanthanu, 16 % kyslíku a 15 % železa. Uvedená procenta jsou váhová procenta.

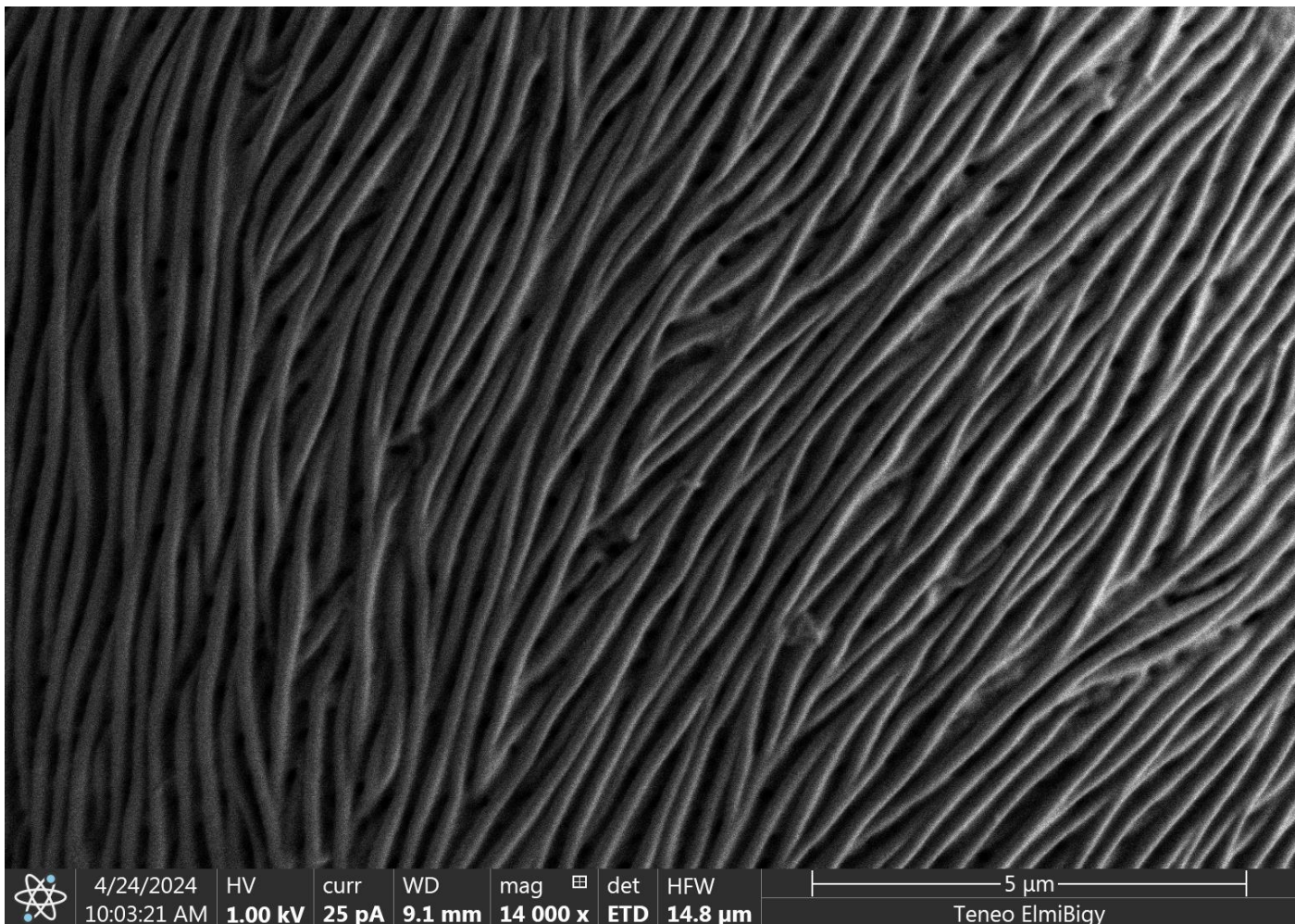

Toto je pylové zrníčko jabloně (Malus). Délka zrníčka je asi 0,05 mm. Zvětšení 4000 x není nijak závratné. Čím je tedy tento snímek tak zajímavý? Zrníčko není pokovené, a přesto se nenabíjí. Umožňuje to velmi nízké napětí a velmi nízký proud primárních elektronů. A také speciální způsob akumulace snímku.

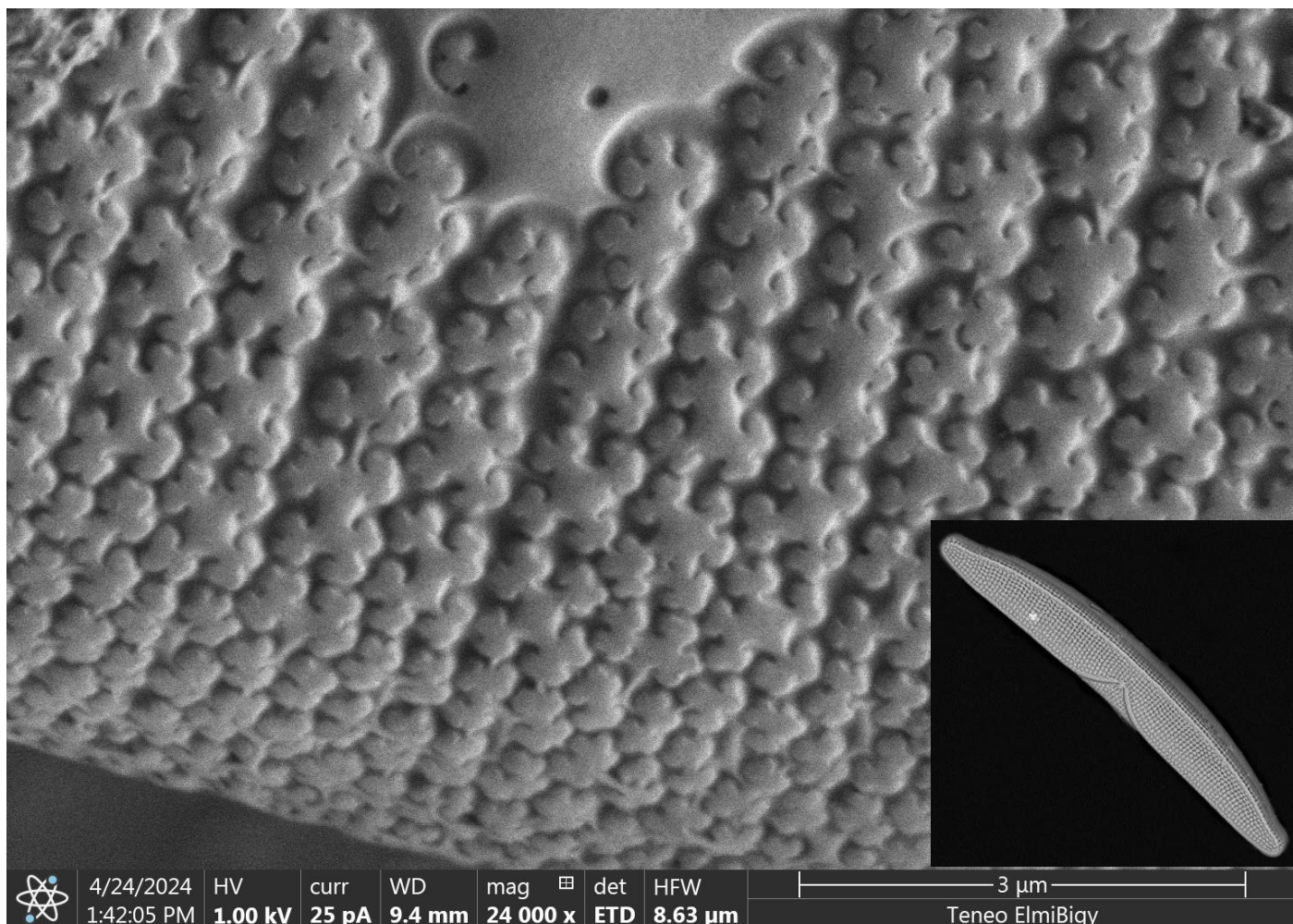

Přitom si můžete dovolit i docela velké zvětšení a zviditelnit tak drobné detaily na povrchu pylového zrníčka.

Rozsivka Epithemia adnata má raphe na břišní straně schránky, uprostřed se obě části stáčí ke hřbetní straně. Buňky žijí často epifyticky na ponořených částech rostlin. Druh Epithemia adnata žije často v symbióze s cyanobakterií, která váže dusík. Schránky daného rodu byly získány ze vzorků vody z jezírka v kartouze v Králově Poli (kondukt. 119 $\mu\text{S}/\text{cm}$) a z jezírka na Kraví hoře (konduktivita 340 $\mu\text{S}/\text{cm}$). V obou případech byly ve vzorcích vlákna zelených řas. Délka schránky je 130 μm a šířka schránky je 13 μm . Areoly nejsou jednoduché, ale tvoří složitou mozaiku, to jsme předtím pouze tušili (viz malý snímek). Také tento preparát nebyl pokoven.